

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VII. volební období

272/0

**Návrh poslanců Radka Vondráčka, Heleny Válkové, Igora Nykla a dalších
na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních
k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem
a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění
pozdějších předpisů**

Zástupce předkladatele: Vondráček R. a další
Doručeno poslancům: 30. července 2014 v 8:18

Poslanecký návrh

ZÁKON

ze dne,

kterým se mění zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 225/2006 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 305/2009 Sb. a zákona č. 375/2011 Sb., se mění takto:

1. V § 2 se na konci písmene r) čárka nahrazuje tečkou a písmena s) až u) se zrušují.
2. V § 8 odst. 1 písmeno c) zní:
„c) ve vnitřních prostorách zařízení společného stravování,“.
3. V § 8 se odstavce 3 a 4 zrušují.
4. V příloze se obrázek č. 3 včetně popisu pod písmenem C. zrušuje.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

A. Část obecná

Návrh řeší již desítky let hojně diskutovanou otázku kouření v zařízeních společného stravování. V mezidobí se Česká republika stala jediným státem EU, který kouření

v zařízeních společného stravování vůbec nereguluje.¹ Úplný zákaz kouření v zařízeních společného stravování si přeje 78 % občanů starších 18 let.²

Podle platné úpravy je provozovatel zařízení společného stravování povinen u vstupu do něj označit, zda jde o nekuřácké zařízení, kuřácké zařízení nebo zařízení s vyhrazenými prostory.

Účelem úplného zákazu kouření ve vnitřních prostorách zařízení společného stravování je na jedné straně ochrana před tzv. pasivním kouřením, na druhé straně zajištění práva na bezpečnost a ochranu zdraví při práci zaměstnanců pracujících v těchto zařízeních.

Provozovatelé zařízení společného stravování jsou povinni dodržovat řadu mnohdy až zbytečně přísných hygienických a bezpečnostních norem zajišťujících zdraví nezávadné prostředí. Tabákový kouř by neměl být výjimkou. V České republice v důsledku onemocnění spojených s užíváním tabákových výrobků zemře každý rok 18 000 lidí.³

Kouření v zařízeních společného stravování má také podstatný vliv na to, že s kouřením začínají a získávají závislost stále mladší děti.⁴

Zavedení zákazu kouření v zařízeních společného stravování v zahraničí nemělo statisticky významný dlouhodobý efekt na zisky jejich provozovatelů.⁵

Praxe ukázala, že řešením nejsou tzv. „stavebně oddělené prostory“. Mezi kuřáckou a nekuřáckou částí totiž z povahy věci nemůže být neprodyšná zeď nakreslená na grafické značce „Stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky“ (obrázek č. 3 přílohy tabákového zákona), ale vzduch, kterým se kouř volně šíří.⁶

Ratifikací Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku se Česká republika zavázala, že „přijme a zavede v oblastech spadajících podle vnitrostátních právních předpisů do její vnitrostátní jurisdikce a v ostatních oblastech svých pravomocí aktivně podpoří přijetí a zavedení účinných legislativních, prováděcích, správních a/nebo dalších

¹ Zpráva Komise o implementaci doporučení Rady ze dne 30. listopadu 2009 o nekuřáckém prostředí (2009/C 296/02) z března 2013 (http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/smoke-free_implementation_report_en.pdf).

² Výzkumná zpráva agentury Ipsos a Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze z května 2012 (http://files.ipsos.cz/web/Ipsos_Vyzkumna_zprava_Cesi_podporuji_zakaz_koureni_v_restauracich.pdf).

³ Richard Peto, Alan D Lopez, Jillian Boreham and Michael Thun: Mortality from smoking in developed countries 1950–2000. 2nd edition, revised June 2006 (www.deathsfromsmoking.net).

⁴ Výzkumná zpráva agentury Ipsos a Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze z ledna 2013 (<http://www.ipsos.cz/tiskove-zpravy/zakon-o-zakazu-koureni-v-restauracich-uchrani-pred-zavislosti-30-nezletilych-kuraku>).

⁵ Meberg, H. O., Lund K. E. Do smoke-free laws affect revenues in pubs and restaurants? Eur J Health Econ 2012; 13(1): 93–99.

⁶ První zásada v Pokynech k čl. 8 Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku: „Účinná opatření k zajištění ochrany před expozicí tabákovému kouři [...] vyžadují úplný zákaz kouření a tabákového kouře v určitém prostoru nebo prostředí a vytvoření nekuřáckého prostředí. Neexistuje bezpečná hladina expozice tabákovému kouři a pojmy, jako například prahová hodnota toxicity nepřímého kouře, by měly být odmítnuty, neboť jsou v rozporu s vědeckými důkazy. Jiná řešení než nekuřácké prostředí, včetně větrání, filtrace vzduchu a použití prostor vyhrazených pro kuřáky (se zvláštním větracím systémem či bez něj), se opakovaně ukázala jako neúčinná a existují nezvratné důkazy, vědecké i jiné, o tom, že technická řešení před expozicí tabákovému kouři nechrání.“

*opatření poskytujících ochranu před expozicí tabákovému kouři ve vnitřních prostorách pracovišť, ve veřejné dopravě, vnitřních prostorách veřejných míst, a podle potřeby na dalších veřejných místech.*⁷

Úplný zákaz kouření v zařízeních společného stravování též doporučuje usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2009 o nekuřáckém prostředí (2010/C 285 E/09) a doporučení Rady ze dne 30. listopadu 2009 o nekuřáckém prostředí (2009/C 296/02).

Úplný zákaz kouření ve vnitřních prostorách zařízení společného stravování obsahuje návrh zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky tabáku, alkoholu a jiných návykových látek a o změně souvisejících zákonů, který v letech 2011 až 2013 připravovalo Ministerstvo zdravotnictví (č. j. 11629/2013). Jeho účinnost měla nastat 1. 1. 2014.

Termín 1. 1. 2014 byl natolik široce mediálně prezentován, že jej část veřejnosti začala považovat za závazný.⁸ Plošné zavedení úplného zákazu kouření ve vnitřních prostorách zařízení společného stravování je jednoduchým opatřením, na které je veřejnost připravena a pro provozovatele nepředstavuje žádné náklady. Proto není vhodné čekat na schválení vládního návrhu.

Podle aktuálního Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2014 má být návrh zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky tabáku, alkoholu a jiných návykových látek a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně zdraví před návykovými látkami) předložen vládě v prosinci 2014, přičemž předpokládaným termínem nabytí účinnosti je leden 2016.

Předkládaný návrh není v rozporu s připravovaným vládním návrhem, který bude problematiku komplexněji řešit. Naopak, přijetí předkládaného návrhu bude znamenat vyřešení otázky kouření v zařízeních společného stravování, což usnadní cestu vládnímu návrhu.

- **Předpokládaný finanční dopad navrhované právní úpravy**

Návrh nemá přímý dopad do státního rozpočtu, rozpočtu krajů a obcí.

- **Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami,**

⁷ Čl. 8 odst. 2 Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku, publikované sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 71/2012 Sb. m. s.

⁸ Např. v říjnu 2013 Dělnická strana sociální spravedlnosti ve své volební kampani hlásala: „*Nadcházející datum 31. 12. 2013 bude posledním dnem, kdy si budeme moci svobodně zapálit cigaretu v restauracích. Odmítáme rozšiřování diskriminačních nařízení zaměřených proti kuřákům. Ať fungují hospody, restaurace a bary jen pro ženy či pro muže, jen pro bílé či pro černé, jen pro staré či pro mladé, jen pro kuřáky či nekuřáky, ale ať o tom vždy jako jediný rozhoduje majitel daného zařízení.*“ (<http://www.dsss-praha.cz/news/nenechte-se-statem-sikanovat-koureni-je-svobodne-rozhodnuti-kazdeho-jedince/>).

jimiž je Česká republika vázána, s předpisy Evropské unie a s ústavním pořádkem České republiky

Návrh naplňuje závazek České republiky z Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku a je v souladu s právem EU a ústavním pořádkem České republiky.

- **Předpokládaný hospodářský dopad navrhované právní úpravy a zhodnocení dopadů navrhované právní úpravy ve vztahu k zákazu diskriminace**

Návrh nebude mít negativní dopady na podnikatelské, sociální a životní prostředí.

Návrh nemá žádný vliv na princip zákazu diskriminace (rovnost postavení žen a mužů).

- **Zhodnocení dopadů navrhované právní úpravy ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů**

Návrh nebude mít dopad ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

- **Zhodnocení korupčních rizik**

Navrhovaná právní úprava v sobě nepřináší žádný nárůst korupčních rizik.

- **Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení**

Navrhuje se, aby podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, Poslanecká sněmovna s návrhem zákona vyslovila souhlas již v prvním čtení. Důvodem pro zvolený postup je jednoduchost navrhovaného opatření a připravenost veřejnosti i provozovatelů.

B. Část zvláštní

K čl. I

K bodu 1

Pro nadbytečnost se zrušují definice typů zařízení společného stravování (viz bod 2).

K bodu 2

Stanoví se úplný zákaz kouření ve vnitřních prostorech zařízení společného stravování.

K bodu 3

Regulace označení a dalších povinností spojených s různými typy zařízení společného stravování se pro nadbytečnost zrušuje (viz bod 2).

K bodu 4

Pro nadbytečnost se zrušuje grafická značka „Stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky“ (viz bod 3).

K čl. II

Účinnost zákona se navrhuje prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení. Delší legisvakantní doba není potřebná vzhledem k jednoduchosti opatření a připravenosti veřejnosti i provozovatelů.

V Praze dne 18.7. 2014

Předkladatelé

Radek Vondráček v.r.

Helena Válková v.r.

Igor Nykl v.r.

Margita Balaščíková v.r.

Ivana Dobešová v.r.

Jana Pastuchová v.r.

Radka Maxová v.r.

Kristýna Zelenková v.r.

Milan Brázdil v.r.

Jaroslav Faltýnek v.r.

Pavel Šrámek v.r.

Stanislav Berkovec v.r.

Pavel Volčík v.r.

Pavel Čihák v.r.

Miloš Babiš v.r.

David Kasal v.r.

Ivan Pilný v.r.

Josef Vozdecký v.r.

Jan Volný v.r.

Martin Kolovratník v.r.

Martina Berdychová v.r.

Martin Komárek v.r.

Jan Sedláček v.r.

Bohuslav Chalupa v.r.

Miloslav Janulík v.r.

Bronislav Schwarz v.r.

Vlastimil Vozka v.r.

Stanislav Pfléger v.r.

Karel Rais v.r.

Jiří Holeček v.r.

Josef Hájek v.r.

Jiří Zlatuška v.r.

Jaroslava Jermanová v.r.

Roman Kubiček v.r.

Roman Procházka v.r.

VYZNAČENÍ ZMĚN

Platné znění zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 2

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) prodejnu provozovna určená k prodeji zboží a poskytování služeb kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního právního předpisu³⁾,
- b) provozovatelem fyzická nebo právnická osoba, která splňuje podmínky stanovené zvláštními právními předpisy^{3), 4), 5)},
- c) velkoplošnou prodejnu prodejní prostory obchodních domů, nákupních středisek a velkoprodejen se specializovanými odděleními nebo pulty,
- d) specializovaným oddělením velkoplošných prodejen i stavebně neoddělené, zjevně a viditelně označené prostory provozoven určené k nabídce alkoholických nápojů,
- e) specializovanou prodejnu prodejna s úzkým sortimentem zboží stejného nebo obdobného charakteru,
- f) smíšenou prodejnu prodejna se širokým sortimentem potravinářského a spotřebního zboží a prodejna s prodejem zboží s převahou potravin, v níž je doplňkově prodáváno další zboží,
- g) zařízením společného stravování zařízení poskytující stravovací služby podle zvláštních právních předpisů^{4), 6)},
- h) tabákovým výrobkem výrobek určený ke kouření, šňupání, sání nebo žvýkání, pokud je vyroben zcela nebo zčásti z tabáku, včetně tabáku geneticky upraveného,
- i) tabákovou potřebou výrobek sloužící ke kouření, šňupání, sání nebo žvýkání tabáku, s výjimkou výrobků plnicích funkcí uměleckého předmětu,
- j) elektronickou cigaretou výrobek napodobující funkci tabákového výrobku nebo tabákové potřeby, jehož účelem je vdechování nikotinových výparů, včetně příslušenství takových výrobků,
- k) alkoholickým nápojem lihovina, víno a pivo; alkoholickým nápojem se rozumí též nápoj, který není uveden ve větě první, pokud obsahuje více než 0,5 objemového procenta alkoholu,
- l) škodlivým užíváním způsob užívání tabákových výrobků, alkoholu nebo jiných návykových látek, vedoucí k poškození tělesného nebo duševního zdraví uživatele,

- m) škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami škody, které zahrnují poškození zdraví, zejména závažná chronická onemocnění, úrazy, otravy a škody způsobené dopravními nehodami, poškození plodu v těhotenství, předčasná úmrtí, sociální problémy, zejména ztrátu zaměstnání a rodinné problémy, včetně škod ekonomických souvisejících s užíváním těchto látek, požáry a kriminalitu,
- n) protidrogovou politikou zahrnující primární prevenci, sekundární prevenci a terciární prevenci soubor právních, organizačních a dalších opatření přijímaných a prováděných na úrovni vlády, správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků s cílem snižovat dostupnost tabákových výrobků, alkoholu a jiných návykových látek a předcházet jejich užívání, rizikům a škodám, jež z jejich užívání plynou, a vzniklé škody mírnit,
- o) orientačním vyšetřením dechová zkouška, odběr slin nebo stěr z kůže nebo sliznic,
- p) odborným lékařským vyšetřením cílené klinické vyšetření lékařem a podle jeho ordinace provedení dechové zkoušky nebo odběru vzorků biologického materiálu,
- q) odběrem biologického materiálu zejména odběr vzorku žilní krve, moči, slin, vlasů nebo stěru z kůže či sliznic,
- r) záchytnou službou činnost zajišťující vyšetření, ošetření a následný pobyt osob pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek na záchytné stanici,
- ~~s) kuřáckým zařízením zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti⁵⁾, jehož provozovatel rozhodl o tom, že v prostorách přístupných zákazníkům je kouření povoleno a provedl příslušné označení v souladu s tímto zákonem,~~
- ~~t) nekuřáckým zařízením zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti⁵⁾, jehož provozovatel rozhodl o tom, že v prostorách přístupných zákazníkům je kouření zakázáno a provedl příslušné označení v souladu s tímto zákonem,~~
- ~~u) zařízením s vyhrazenými prostory zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti⁵⁾, v němž jsou některé jeho prostory přístupné zákazníkům vyhrazeny pro kuřáky a jiné prostory vyhrazeny pro nekuřáky a jehož provozovatel rozhodl, ve kterých prostorách přístupných zákazníkům je kouření zakázáno a ve kterých prostorách přístupných zákazníkům je kouření povoleno a provedl příslušné označení v souladu s tímto zákonem.~~

³⁾ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci.

⁵⁾ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ § 23 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění

§ 8

(1) Zakazuje se kouřit

a) na veřejných místech, kterými jsou

1. veřejnosti volně přístupné uzavřené prostory;
2. veřejnosti volně přístupné vnitřní prostory budov státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků;
3. veřejnosti volně přístupné vnitřní prostory zařízení zřízených státem nebo územními samosprávnými celky;
4. veřejnosti volně přístupné vnitřní prostory finančních institucí;
5. dopravní prostředky veřejné silniční a drážní dopravy a městské hromadné dopravy;
6. veřejnosti volně přístupné vnitřní prostory budov související s veřejnou dopravou;
7. kryté nástupiště, přístřešky a čekárny veřejné silniční a drážní dopravy a městské hromadné dopravy,

s výjimkou stavebně oddělených prostor ke kouření vyhrazených a při pobytu osob trvale větraných do prostor mimo budovu,

b) ve vnějších i vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení⁷⁾,

~~e) ve vnitřních prostorách nekuřáckých zařízení a ve vnitřních prostorách vyhrazených pro nekuřáky v zařízeních s vyhrazenými prostory;~~

c) ve vnitřních prostorách zařízení společného stravování,

d) v uzavřených zábavních prostorách, jako jsou kina, divadla, výstavní a koncertní sítě, dále ve sportovních halách a prostorách, kde jsou pořádána pracovní jednání s výjimkou zvláštních, stavebně oddělených prostor ke kouření vyhrazených se zajištěným dostatečným větráním podle požadavků stanovených zvláštním právním předpisem⁴⁾,

e) ve vnitřních prostorách zdravotnických zařízení všech typů, s výjimkou uzavřených psychiatrických oddělení nebo jiných zařízení pro léčbu závislostí, ve kterých je dovoleno kouřit pouze v prostorách stavebně oddělených, ke kouření vyhrazených a při pobytu osob trvale větraných do prostor mimo budovu,

(2) Ve vnitřních prostorách budov užívaných státními orgány, orgány územních samosprávných celků, zařízení zřízených státem nebo územním samosprávným celkem

poskytujících veřejné služby a finančních institucí včetně jejich zařízení společného stravování jsou osoby pověřené jejich řízením povinny zajistit, aby osoby byly v těchto budovách chráněny před škodami působenými kouřením. Ustanovení odstavce 1 tím není dotčeno.

~~(3) U vstupu do zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti⁵⁾ je jeho provozovatel povinen viditelně označit, aby byla zajištěna informovanost osob před vstupem do zařízení, zda jde o~~

- ~~a) — nekuřácké zařízení; musí být označeno grafickou značkou „Kouření zakázáno“ (obrázek č. 1 přílohy),~~
- ~~b) — kuřácké zařízení; musí být označeno grafickou značkou „Kouření povoleno“ (obrázek č. 2 přílohy), nebo~~
- ~~e) — zařízení s vyhrazenými prostory; musí být označeno grafickou značkou „Stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky“ (obrázek č. 3 přílohy) a zároveň prostory, v nichž je kouření zakázáno, musí být označeny grafickou značkou „Kouření zakázáno“ (obrázek č. 1 přílohy) a prostory, v nichž je kouření povoleno, musí být označeny grafickou značkou „Kouření povoleno“ (obrázek č. 2 přílohy).~~

~~Vzhled grafických značek je upraven v příloze tohoto zákona. Velikost grafických značek „Kouření zakázáno“ a „Kouření povoleno“ musí být nejméně 12 cm x 16 cm. Velikost grafické značky „Stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky“ musí být nejméně 16 cm x 24 cm.~~

~~(4) Kuřácká zařízení a zařízení s vyhrazenými prostory, v nichž je kouření povoleno, musí mít zajištěné dostatečné větrání podle požadavků stanovených zvláštním právním předpisem⁴⁾. Zařízení s vyhrazenými prostory musí mít prostory, v nichž je kouření povoleno, stavebně odděleny od prostor, v nichž je kouření zakázáno.~~

⁴⁾ Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci.

⁵⁾ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Příloha k zákonu č. 379/2005 Sb.

Grafické značky

- A. Grafická značka „Kouření zakázáno“ charakteru zákazové grafické značky (obrázek č. 1) má obdélníkový tvar s poměrem šířka/výška 3 : 4, bílým pozadím, černým okrajem a s kruhem s červeným okrajem, červeným šikmým pruhem a s černou hořící cigaretou na bílém pozadí a černými tiskacími písmeny „KOUŘENÍ ZAKÁZANO“.

Obrázek č. 1

- B. Grafická značka „Kouření povoleno“ charakteru výstražné grafické značky (obrázek č. 2) má obdélníkový tvar s poměrem šířka/výška 3 : 4, bílým pozadím, černým okrajem a s trojúhelníkem s černým okrajem a s černou hořící cigaretou na žlutém pozadí a černými tiskacími písmeny „KOUŘENÍ POVOLENO“ a „KOUŘENÍ VÁŽNĚ ŠKODÍ VÁM I LIDEM VE VAŠEM OKOLÍ“. Slova „KOUŘENÍ POVOLENO“ jsou uvedena dvojnásobnou velikostí písma než slova „KOUŘENÍ VÁŽNĚ ŠKODÍ VÁM I LIDEM VE VAŠEM OKOLÍ“.

Obrázek č. 2

- C. Grafická značka „Stavebně oddělené prostory pro kuřáky a nekuřáky“ (obrázek č. 3), má obdélníkový tvar s poměrem šířka/výška 4 : 6, bílým pozadím, černým okrajem a jsou na ní znázorněny symboly „Kouření zakázáno“ s kruhem s červeným okrajem, červeným šikmým pruhem a s černou hořící cigaretou na bílém pozadí a „Kouření povoleno“ s trojúhelníkem s černým okrajem a s černou hořící cigaretou na žlutém pozadí, mezi nimi je znázorněn symbol zdi z červených cihel. Pod oběma symboly je černými tiskacími písmeny „STAVEBNĚ ODDĚLENÉ PROSTORY PRO KUŘÁKY A NEKUŘÁKY“.

Obrázek č. 3